
NORMEN EN RICHTWAARDEN 2025

versie februari 2025

INHOUD

1	Uitscheidingscijfers	3
1.1	Forfaitaire uitscheidingscijfers	3
1.2	Uitscheidingscijfers regressie	6
2	Forfaitaire mestsamenstellingen van dierlijke mest.....	7
3	Richtwaarden voor de samenstelling van spuistroom.....	8
4	Bemestingsnormen per gebied	8
4.1	Stikstofbemestingsnormen 2025	11
4.1.1	ALGEMEEN REGIME (WATER)	12
4.1.2	NATUUR	14
4.2	Fosfaatbemestingsnormen 2025	15
4.2.1	FOSFAATKLASSEN	15
4.2.2	FOSFAATVERZADIGDE GEBIEDEN	16
4.2.3	FOSFAAT: UITZONDERING VOOR PERCELEN MET EEN LAAG FOSFAATBINDEND VERMOGEN	16
5	lijsten groentegroepen.....	17
6	Lijst niet-nitraatgevoelige teelten.....	17
7	Lijst vangewassen.....	17
8	Contact	17

1 UITSCHIEDINGSCIJFERS

1.1 FORFAITAIRE UITSCHIEDINGSCIJFERS

Diersoort	Uitscheiding in kg/dier, jaar		NER-D-waarde ¹
	P ₂ O ₅	N	
RUNDVEE			
Melkvee			
Melkkoeien met een melkproductie (in kg melk/jaar) van:			
maximaal 4 000	26	81	127
hoger dan 4 000 tot en met 4 250	26,5	83	127
hoger dan 4 250 tot en met 4 500	27	85	127
hoger dan 4 500 tot en met 4 750	27,5	87	127
hoger dan 4 750 tot en met 5 000	28	89	127
hoger dan 5 000 tot en met 5 250	28,5	91	127
hoger dan 5 250 tot en met 5 500	29	93	127
hoger dan 5 500 tot en met 5 750	29,5	95	127
hoger dan 5 750 tot en met 6 000	30	97	127
hoger dan 6 000 tot en met 6 250	31	99	127
hoger dan 6 250 tot en met 6 500	31,5	101	127
hoger dan 6 500 tot en met 6 750	32,5	103	127
hoger dan 6 750 tot en met 7 000	33	105	127
hoger dan 7 000 tot en met 7 250	34	107	127
hoger dan 7 250 tot en met 7 500	34,5	109	127
hoger dan 7 500 tot en met 7 750	35,5	111	127
hoger dan 7 750 tot en met 8 000	36	113	127
hoger dan 8 000 tot en met 8 250	37	115	127
hoger dan 8 250 tot en met 8 500	37,5	117	127
hoger dan 8 500 tot en met 8 750	38,5	119	127
hoger dan 8 750 tot en met 9 000	39	121	127
hoger dan 9 000 tot en met 9 250	40	123	127
hoger dan 9 250 tot en met 9 500	40,5	125	127
hoger dan 9 500 tot en met 9 750	41,5	127	127
hoger dan 9 750 tot en met 10 000	42	129	127
hoger dan 10000 tot en met 10250	43	131	127
hoger dan 10250 tot en met 10500	43,5	133	127
hoger dan 10500 tot en met 10750	44,5	135	127
hoger dan 10750 tot en met 11000	45	137	127
hoger dan 11000 tot en met 11250	46	139	127
hoger dan 11250 tot en met 11500	46,5	141	127
hoger dan 11500 tot en met 11750	47,5	143	127
hoger dan 11750 tot en met 12000	48	145	127
hoger dan 12000 tot en met 12250	49	147	127
hoger dan 12250 tot en met 12500	49,5	149	127
hoger dan 12500 tot en met 12750	50,5	151	127
hoger dan 12750 tot en met 13000	51	153	127

	hoger dan 13000 tot en met 13250	52	155	127
	hoger dan 13250 tot en met 13500	52,5	157	127
	hoger dan 13500 tot en met 13750	53,5	159	127
	hoger dan 13750 tot en met 14000	54	161	127
	hoger dan 14000 tot en met 14250	55	163	127
	hoger dan 14250 tot en met 14500	55,5	165	127
	hoger dan 14500 tot en met 14750	56,5	167	127
	hoger dan 14750	57	169	127
Vervangingsvee jonger dan 1 jaar		10	33	43
Vervangingsvee van 1 jaar tot 2 jaar		19,2	58	73
Mestvee				
Zoogkoeien	2025	27	69	127
	2026	29	72	127
	Vanaf 2027	31	75	127
Mestkalveren		3,6	10,5	14,1
Runderen jonger dan 1 jaar		7	22,3	31,7
Runderen van 1 tot 2 jaar		19,2	58	83
Andere runderen		29,5	77	106,5

¹ De *NER-D*-waarde is de waarde waarmee landbouwers hun gemiddelde veebezetting per diercategorie moeten vermenigvuldigen. Dat getal moeten landbouwers vergelijken met de *NER-D* die ze gekregen hebben om te weten of ze niet te veel dieren houden.

Diersoort	Uitscheiding in kg/dier, jaar		NER-D-waarde ¹
	P ₂ O ₅	N	
VARKENS			
Biggen van 7 tot 20 kg	1,09	2,18	4,48
Beren	13,19	25,19	38,5
Zeugen, incl. biggen van minder dan 7 kg	13,19	25,19	38,5
Andere varkens			
van 20 tot 110 kg	4,51	12,26	18,33
van meer dan 110 kg	13,19	25,19	38,5
PLUIMVEE			
Legrassen			
Legkippen	0,45	0,81	1,18
(Groot)ouderdieren van legkippen	0,45	0,81	1,18
Opfokpoeljen van legkippen	0,18	0,34	0,57
Vleesrassen			
Slachtkuikens	0,26	0,61	0,91
Slachtkuikenouderdieren	0,69	1,31	1,91
Opfokpoeljen van slachtkuikenouderdieren	0,26	0,52	0,74
Struisvogels			
Struisvogels fokdieren	9,8	18	27,8
Struisvogels slachtdieren	4,5	8,6	13,1
Struisvogels van 0 tot 3 maanden	1,7	3,5	5,2
Kalkoenen			
Kalkoenen slachtdieren	1,05	1,7	2,99
Kalkoenen ouderdieren	1,47	2	3,47
Ander pluimvee	0,19	0,24	0,43
PAARDEN EN PONY'S			
Paarden van meer dan 600 kg	30	65	95
Paarden en pony's van 200 tot 600 kg	21	50	71
Paarden en pony's van minder dan 200 kg	12	35	47
ANDERE DIERSOORTEN			
Konijnen			
Gesloten bedrijven per vrouwelijk konijn	3,91	7,22	12,18
Vetmesterij per dier	0,368	0,621	1,11
Kwekerij per volwassen dier	1,619	3,06	5,03
Geiten en schapen			
Geiten en schapen jonger dan 1 jaar	1,72	4,36	6,08
Geiten en schapen ouder dan 1 jaar	4,14	10,5	14,64
Nertsen			
Gesloten bedrijven per moederdier	1,3	2,3	4,82
Vetmesterij per dier	0,4	0,7	1,56
Kwekerij per volwassen dier	0,5	0,9	1,78

¹ De NER-D-waarde is de waarde waarmee landbouwers hun gemiddelde veebezetting per diercategorie moeten vermenigvuldigen. Dat getal moeten landbouwers vergelijken met de NER-D die ze gekregen hebben om te weten of ze niet te veel dieren houden.

Voor het berekenen van de netto-stikstofuitscheiding mogen verliezen in rekening worden gebracht. Meer informatie vindt u op www.vlm.be.

1.2 UITSCHIEDINGSCIJFERS REGRESSIE

Op basis van praktijktesten werd vastgesteld dat er een lineair verband is tussen de opname van ruw eiwit en P en de uitscheiding van N en P₂O₅. U kunt met de verbruikte voeders en de regressierechten de correcte uitscheidingscijfers berekenen.

Diercategorie	P ₂ O ₅ -uitscheiding kg/dier, jaar	N-uitscheiding kg/dier, jaar
Biggen van 7 tot 20 kg	$Y = 1,6516 X - 0,8187$	$Y = 0,0996 X - 1,3218$
Andere varkens van 20 tot 110 kg	$Y = 2,0368 X - 2,2347$	$Y = 0,1347 X - 4,4181$
Andere varkens van 110 kg en meer	$Y = 2,2888 X - 2,5326$	$Y = 0,1599 X - 5,5152$
Zeugen, incl. biggen van minder dan 7 kg	$Y = 2,2888 X - 2,5326$	$Y = 0,1599 X - 5,5152$
Beren	$Y = 2,2888 X - 2,5326$	$Y = 0,1599 X - 5,5152$
Legkippen	$Y = 2,2254 X - 0,0606$	$Y = 0,1496 X - 0,2455$
Ouderdieren legkippen	$Y = 2,2606 X - 0,0587$	$Y = 0,1548 X - 0,2305$
Opfokpoeljen van legkippen	$Y = 2,2277 X - 0,0512$	$Y = 0,1492 X - 0,1149$
Slachtkuikens	$Y = 2,3340 X - 0,1960$	$Y = 0,1541 X - 0,5283$
Slachtkuikenouderdieren	$Y = 2,2606 X - 0,0587$	$Y = 0,1517 X - 0,1918$
Opfokpoeljen van slachtkuikenouderdieren	$Y = 2,2152 X - 0,0770$	$Y = 0,1571 X - 0,1705$

Voeg uw voederregister per diercategorie bij uw aangifte, samen met een attest van levering van die voeders en de berekeningswijze van de uitscheidingscijfers.

Y = de productie (in kg) van respectievelijk P₂O₅ en N per dier en per jaar.

X = het verbruik (in kg) van respectievelijk P en ruw eiwit per dier en per jaar.

2 FORFAITAIRE MESTSAMENSTELLINGEN VAN DIERLIJKE MEST

Naast deze forfaitaire mest samenstellingen, kunt u ook kiezen voor mest samenstellingen gebaseerd op mestanalyses. Meer informatie over het gebruik van mest samenstellingen vindt u op www.vlm.be. Kies daar voor: thema's > Mestbank > mest > dierlijke productie > [mestsamenstellingen vanaf 2018](#).

Mestcode ¹	Diersoort	Vorm ²	N (kg/ton)	P ₂ O ₅ (kg/ton)	Dichtheid (ton/m ³)
Runderen					
1	Runderen	G	4,0	0,2	1,0
2	Runderen	M	4,8	1,4	1,0
3	Runderen	V	7,1	2,9	0,8
4	Mestkalveren	M	3,0	1,3	1,0
Varkens					
8	Zeugen en biggen	G	2,0	0,9	1,0
9	Zeugen en biggen	M	3,2	1,4	1,0
10	Zeugen en biggen	V	7,5	9,0	0,8
11	Vleesvarkens	G	5,8	0,9	1,0
12	Vleesvarkens	M	6,4	3,5	1,0
13	Vleesvarkens	V	7,5	9,0	0,8
499	Biggen van 7 tot 20 kg	M	4,3	1,7	1,0
Pluimvee					
690	Slachtkuikens	V	27,1	14,1	0,5
691	Leghen kooi – rechtstreekse mestafvoer	VV	22,7	14,3	0,8
692	Leghen kooi – mestopslag in loods	VV	26,9	21,3	0,8
693	Leghen kooi – mestopslag in loods + droging	VD	31,5	28,5	0,6
694	Leghen scharrel of volière	V	19,8	27,4	0,5
695	Leghen ouderdier	V	19,8	27,4	0,5
696	Opfok leghen kooi	VV	23,6	14,6	0,8
697	Opfok leghen scharrel of volière	V	25	24,4	0,5
698	Opfok slachtkuikenouderdieren	V	19,8	26,2	0,5
699	Slachtkuikenouderdieren	VD	20,9	31,8	0,6
22	Ander pluimvee	V	17,4	19,3	0,5
23	Eenden	V	11,0	14,0	0,8
Anderen diersoorten					
24	Schape	V	8,3	3,5	0,8
25	Paarden	G	4,0	0,2	1,0
26	Paarden	V	5,0	3,0	0,7
27	Geiten	V	6,6	3,5	0,8
28	Nertsen	V	14,1	25,3	0,6
29	Nertsen	G	2,0	0,2	1,0
30	Konijnen	G	1,4	0,0	1,0
31	Konijnen	M	8,5	13,5	1,0
32	Konijnen	V	16,9	13,8	0,8
33	Konijnen in dieppitstal	V	13,4	12,7	0,7
Overige					
172	Champost	V	6,3	4,0	0,7

¹ code voor het invullen van de mestsoort op een mestafzetdocument via MTIL

² M: mengmest, G: gier, V: vaste mest, VV: vochtige, vaste mest, VD: vaste, gedroogde mest

3 RICHTWAARDEN VOOR DE SAMENSTELLING VAN SPUISTROOM

Forfaitaire samenstelling spuistroom, in kg per ton, die de Mestbank toepast als een tuinder niet beschikt over een analyse. Spuistroom wordt beschouwd als een andere meststof.

Teelt	N (kg/ton)	P ₂ O ₅ (kg/ton)
Azalea	0,07	0,02
Boomkwekerij	0,02	0,01
Aardbeien	0,18	0,06
Sla	0,28	0,11
Groene en bloeiende planten	0,18	0,05
Rozen	0,19	0,06
Komkommers	0,39	0,08
Paprika	0,40	0,08
Tomaten	0,54	0,10
Aubergines	0,49	0,08
Forcerie witloof	0,10	0,04
Andere tuinbouwteelten	0,50	0,20

4 BEMESTINGSNORMEN PER GEBIED

Het volledige grondgebied van het Vlaamse Gewest wordt afgebakend als **kwetsbaar gebied** waardoor overal de **maximale norm van 170 kg N uit dierlijke mest per hectare en per jaar** van toepassing is.

Er is een onderscheid in de maximale bemestingsnormen naargelang het **bodemtype**, namelijk tussen zandbodems en niet-zandbodems. Tot de zandbodems behoren alle percelen die liggen in de landbouwstreken Kempen en Vlaamse zandstreek, behalve de percelen in Vlaams-Brabant. Alle andere percelen behoren tot de niet-zandbodems.

De fosfaatnormen worden gekoppeld aan het **plantbeschikbaar fosfaatgehalte in de bodem**. Op basis daarvan worden de percelen opgedeeld in 4 klassen (I, II, III en IV). Met een bodemanalyse kan een landbouwer aantonen in welke fosfaatklasse een perceel valt. Vanaf 2017 worden alle percelen die niet beschikken over een bodemanalyse standaard ingedeeld in klasse IV. Alleen de percelen van maximaal 0,5 ha in gebiedstype 0 en 1 en de percelen in gebiedstypes 2 en 3 van maximaal 0,3 ha blijven in de referentieklassie III als er geen analyse beschikbaar is. Een fosfaatanalyse vraagt u aan via SNapp op het Mestbankloket.

Het Mestdecreet benadrukt het belang om te bemesten volgens het 6J-principe (juiste dosis, juiste mestsoort, juiste tijdstip, juiste techniek, juiste plaats, juiste teelt). Bemesten op basis van bemestingsadviezen gericht op het halen van een nitraatresidu beneden de eerste drempelwaarde en een goede opbrengst wordt sterk aangeraden.

Door de **bedrijfsbenadering** van de bemestingsruimte kunt u uw bemesting op perceelsniveau aanpassen, tenzij het perceel bemestingsbeperkingen heeft door de 2GVE-regelgeving, een beheerovereenkomst, een

ecoregeling of een agromilieuklimaatmaatregel. Belangrijk is dat de normen op bedrijfsniveau niet overschreden worden. Door de bedrijfsbenadering kunt u dus op bepaalde percelen meer bemesten, maar dan kunt u op andere percelen niet meer bemesten tot de wettelijke bemestingsnormen. Binnen de bedrijfsbenadering is er echter wel een beperking voor de stikstofnormen:

- De mogelijkheid om op perceelsniveau af te wijken van de maximale bemestingsnorm **voor werkzame stikstof**, wordt beperkt tot 125%.
- De mogelijkheid om op perceelsniveau af te wijken van de maximale bemestingsnorm **voor stikstof uit dierlijke mest**, wordt beperkt tot 150%. Een uitzondering is voorzien als de bemesting met dierlijke mest volledig wordt ingevuld met vaste mest zoals stalmest, champost en boerderijcompost of meststoffen opgebracht via rechtstreekse uitscheiding bij begrazing. In dat geval wordt de mogelijkheid om op perceelsniveau af te wijken van de maximale bemestingsnorm voor stikstof uit dierlijke mest, beperkt tot 200%. Bij deze mestsoorten wordt rekening gehouden met de respectievelijke werkingscoëfficiënten.

Voor fosfaat geldt die beperking niet.

Het Mestdecreet zet onder meer in op gebiedsgerichte maatregelen. De afstroomzones van de Vlaamse waterlichamen worden gebruikt als geografische basiseenheid voor de indeling in 4 verschillende gebiedstypes. Naargelang de beoordeling van de oppervlakte- en grondwaterkwaliteit, wordt elke afstroomzone ingedeeld in een van de 4 gebiedstypes:

- gebiedstype 0: waterkwaliteitsdoelstelling is behaald
- gebiedstype 1: waterkwaliteitsdoelstelling is in zicht
- gebiedstype 2: middelgrote afstand tot de waterkwaliteitsdoelstelling
- gebiedstype 3: grote afstand tot de waterkwaliteitsdoelstelling

Die gebiedstypes vormen de basis voor een differentiatie van de maatregelen. In gebieden waar nog een grote verbetering van de waterkwaliteit moet gerealiseerd worden, zijn namelijk strengere maatregelen nodig dan in gebieden waar de waterkwaliteitsdoelstellingen bijna of al gerealiseerd zijn.

In de gebiedstypes 1, 2 en 3 gelden reductiepercentages op de bemestingsnorm werkzame stikstof. Nitraatgevoelige teelten krijgen grotere bemestingsreducties dan niet-nitraatgevoelige teelten. De reducties variëren van 0 tot 30% naargelang de teelt en het gebiedstype.

Gebiedstype	Niet-nitraatgevoelige teelten	Nitraatgevoelige teelten
Gebiedstype 1	-0%	-5%
Gebiedstype 2	-10%	-20%
Gebiedstype 3	-20%	-30%

Op volgende percelen worden geen bemestingsreducties voor werkzame stikstof toegepast:

- Percelen waar de biologische productiemethode wordt toegepast of die in omschakeling zijn naar de biologische productiemethode
- Percelen met overkapte teelten, teelten op groeimedium of teelten in containers
- Percelen waarop meerjarige, houtige fruitteelten worden geteeld
- Percelen van bedrijven met [een geldige vrijstelling](#)

De bemestingsreducties kunnen gedeeltelijk of volledig teruggewonnen worden met een duurzame praktijk of terugverdienechniek. Op de [VLM-website](#) vindt u meer info over de voorwaarden die hiermee gepaard gaan, alsook hoeveel reductie u terugwint.

Daarnaast definieert het Mestdecreet ook afbakeningen van onder andere **natuur- en bosgebied en fosfaatverzadigd gebied**. In die gebieden zijn specifieke bemestingsregimes van toepassing. In de **beschermingszone type I van grondwaterwingebieden** mogen geen meststoffen opgebracht worden.

Als percelen **in meerdere afbakeningen** liggen, gelden de strengste bepalingen.

Elk perceel krijgt één gebiedskenmerk op basis van het grootste deel. Daarnaast zijn meerdere regimes mogelijk, afhankelijk van de keuzes die u maakt (bv. toepassing van een beheerovereenkomst met bemestingsbeperkingen) of van wat de wetgeving oplegt (bv. ontheffing).

Er kunnen u ook **bemestingsbeperkingen** opgelegd worden als gevolg van **sancties**. Als u bijvoorbeeld het voorbije jaar onvoldoende verplichte stikstofstalen met bemestingsadvies hebt laten nemen op uw percelen met groenten van groep I en II, aardbeien, sierteelt en boomkweek, worden de stikstofnormen met 20% verminderd voor de teelten groenten van groep I en II, aardbeien, sierteelt en boomkweek.

Werkzame stikstof is de hoeveelheid stikstof uit meststoffen, die het gewas het eerste jaar nuttig kan gebruiken.

Werkingscoëfficiënten voor de omzetting naar werkzame stikstof (% van totale stikstof):

Mestsoort	Werkingscoëfficiënt %
Kunstmest, spuiroom en effluenten	100
Vloeibare dierlijke mest en andere meststoffen (uitgezonderd spuiroom en effluenten)	60
Vaste dierlijke mest, traagwerkende meststoffen met attest (uitgezonderd gecertificeerde gft- en groencompost)	30
Stikstof van rechtstreekse uitscheiding bij begrazing	20
Gecertificeerde gft- en groencompost en boerderijcompost	15

Algemene bemerkingen:

- De bemestingsnormen zijn inclusief de bemesting opgebracht door grazend vee. Dat betekent dat u rekening moet houden met de duur van de begrazing en het aantal dieren per ha om de hoeveelheid dierlijke mest te berekenen die u, naast de begrazing, nog mag opbrengen.
- Het gebruik van slib van rioolwaterzuiveringsinstallaties op landbouwgrond is verboden.
- Sommige beheerovereenkomsten, ecoregelingen of agromilieuklimaatmaatregelen kunnen bemestingsbeperkingen opleggen. Raadpleeg hiervoor uw contract(en).
- Als gecertificeerde gft- en groencompost of boerderijcompost op een perceel wordt gebruikt, hoeft slechts 50% van de hoeveelheid P₂O₅ van die compost in rekening gebracht te worden en dit ongeacht de klasse van het perceel.

- Als stalmest op een perceel van klasse I of II opgebracht wordt, hoeft ook slechts 50% van de hoeveelheid P₂O₅ in rekening gebracht te worden. Voor biobedrijven en circulaire stalmestbedrijven wordt ook op percelen van klasse III en IV slechts 50% in rekening gebracht.

4.1 STIKSTOFBEMESTINGSNORMEN 2025

Onder deze rubriek worden de maximale bemestingsnormen (zowel werkzame als dierlijke stikstof) weergegeven per teeltgroep. Let op: deze maximale bemestingsnormen zijn geldig voor percelen gelegen in gebiedstype 0. Ligt uw perceel in gebiedstype 1, 2 of 3? Dan gelden er reductiepercentages op de maximale bemestingsnorm werkzame stikstof. Nitraatgevoelige teelten krijgen grotere bemestingsreducties dan niet-nitraatgevoelige teelten. De reducties variëren van 0 tot 30% naargelang de teelt en het gebiedstype:

Gebiedstype	Niet-nitraatgevoelige teelten	Nitraatgevoelige teelten
Gebiedstype 1	-0%	-5%
Gebiedstype 2	-10%	-20%
Gebiedstype 3	-20%	-30%

Deze bemestingsreducties zijn niet van toepassing op de dierlijke stikstof norm.

4.1.1 ALGEMEEN REGIME (WATER)

Teelt		Nitraatgevoeligheid	Werkzame N (kg/ha, jaar)								Dierlijke N (kg/ha, jaar)
			Gebiedstypes 0		Gebiedstype 1		Gebiedstype 2		Gebiedstype 3		
			Zand	Niet-zand	Zand	Niet-zand	Zand	Niet-zand	Zand	Niet-zand	
Grasland	Maaien	NNG	375	385	375	385	338	347	300	308	170
	Maaien + grazen	NNG	235	245	235	245	212	221	188	196	
Wintertarwe of triticale		NNG	160	175	160	175	144	158	128	140	100
Wintergerst of andere graangewassen		NNG	110	125	110	125	99	113	88	100	100
Suikerbieten		NNG	135	150	135	150	122	135	108	120	170
Voederbieten		NNG	235	260	235	260	212	234	188	208	170
Aardappelen		NG	190	210	181	200	152	168	133	147	170
Mais		NG	135	150	128	143	108	120	95	105	170
Groenten groep I		NG	225	250	214	238	180	200	158	175	170
Groenten groep II		NG	160	180	152	171	128	144	112	126	170
Groenten groep III		NG	115	125	109	119	92	100	81	88	170
		NNG			115	125	104	113	92	100	
Sierteelt en boomkweek		NG	160	180	152	171	128	144	112	126	170
Aardbeien		NG	160	160	152	152	128	128	112	112	170
Spruitkool		NNG	225	250	225	250	203	225	180	200	170
Teelten met een lage stikstofbehoefte ¹		NG	115	125	109	119	92	100	81	88	125
		NNG			115	125	104	113	92	100	
Andere leguminosen dan erwten en bonen		NG	70	75	67	71	56	60	49	53	120 (Z) / 125 (NZ) ²
		NNG			70	75	63	68	56	60	
Andere teelten incl. voederkool en bladrammenas		NG	130	145	124	138	104	116	91	102	170
		NNG			130	145	117	131	104	116	

Teeltcombinatie	Nitraatgevoeligheid ⁵	Werkzame N (kg/ha, jaar)								Dierlijke N (kg/ha, jaar)
		Gebiedstypes 0		Gebiedstype 1		Gebiedstype 2		Gebiedstype 3		
		Zand	Niet-zand	Zand	Niet-zand	Zand	Niet-zand	Zand	Niet-zand	
Gras/snijrogge + maïs ³	NG	200	230	190	219	160	184	140	161	170
Wintertarwe of triticale met nateelt ⁴	NNG	180	195	180	195	162	176	144	156	170
Wintergerst of andere graangewassen met nateelt	NNG	130	145	130	145	117	131	104	116	170
Groep I en I	NG	315	350	299	333	252	280	221	245	170
Andere hoofdteelt met voor- of nateelt groep I	NG	315	350	299	333	252	280	221	245	170
	NNG	315	350	315	350	284	315	252	280	
Groep I en II	NG	270	300	257	285	216	240	189	210	170
Andere hoofdteelt met voor- of nateelt groep II	NG	270	300	257	285	216	240	189	210	170
	NNG	270	300	270	300	243	270	216	240	
Groep I en III	NG	250	275	238	261	200	220	175	193	170
	NNG	250	275	250	275	225	248	200	220	
Andere hoofdteelt met voor- of nateelt groep III	NG	250	275	238	261	200	220	175	193	170
	NNG	250	275	250	275	225	248	200	220	
Groep II en II	NG	250	275	238	261	200	220	175	193	170
Groep II en III	NG	205	225	195	214	164	180	144	158	170
	NNG	205	225	205	225	185	203	164	180	
Groep III en III	NG	180	200	171	190	144	160	126	140	170
	NNG	180	200	180	200	162	180	144	160	
3 of meerdere groenteteelten waarvan minstens één groente van groep II	NG	250	275	238	261	200	220	175	193	170
	NNG	250	275	250	275	225	248	200	220	
3 of meerdere groenteteelten met geen enkele groente van groep II	NG	180	200	171	190	144	160	126	140	170
	NNG	180	200	180	200	162	180	144	160	

¹ Gewassen met een lage stikstofbehoefte zijn cichorei, witloof, fruit (behalve aardbeien), sjalotten, uien en vlas.

² Z: zandgrond, NZ: niet-zandgrond

³ Snijrogge geteeld als voedergewas (geogst na 15 maart en afgevoerd) of één snede gras (gemaaid na 1 april en afgevoerd).

⁴ Vanggewas, wintergewas of ander volggewas

⁵ NG: nitraatgevoelige hoofdteelt, NNG: niet-nitraatgevoelige hoofdteelt

De lijsten van de groenten van groep I, II en III vindt u op pagina 13.

4.1.2 NATUUR

Onder natuur vallen:

1. De gewestplanbestemmingen 'natuurgebieden', 'natuurontwikkelingsgebieden', 'natuurreservaten' en 'bosgebieden' met verstrenging;
2. De bestemmingen 'natuur en reservaat' en 'bos' van de gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen (GRUP).

In natuur geldt het bemestingsverbod. Alleen op grasland kan een bemesting gebeuren door rechtstreekse uitscheiding (begrazing) van maximaal 2 GVE/ha, jaar.

[Het Stikstofdecreet, goedgekeurd op de Vlaamse regering op 24 januari 2024, scherpert deze regeling aan](#) op gronden die in de Speciale Beschermingszones van de Habitatrictlijn (SBZ-H) liggen:

- Het bemestingsverbod wordt **vanaf 2028 versneld** ingevoerd in de groene bestemmingen 'Bos' en 'Natuur en reservaat' die door gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen alsook 'Natuurgebieden', 'Natuurontwikkelingsgebieden', 'Natuurreservaten', 'Bosgebieden' die door gewestplannen zijn geclassificeerd. Dit gebeurt enkel voor percelen die gelegen zijn in de Speciale Beschermingszone van de Habitatrictlijn (verder: SBZ-H), doordat de vrijstelling van het bemestingsverbod ('onthefing') uitdooft tegen 1 januari 2028.
- Het bemestingsverbod wordt **vanaf 2028 nieuw** ingevoerd in alle andere groene bestemmingen die door gewestelijke, provinciale of gemeentelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen of gewestplannen zijn geclassificeerd, als ze gelegen in SBZ-H. Uitzondering hierop zijn de bestemmingen 'Agrarisch gebied van ecologisch belang' en 'Agrarisch gebied met overdruk natuurverweving'.

Landbouwers kunnen op vrijwillige basis eerder omschakelen naar nulbemesting voor één of meerdere getroffen percelen, tegen een verhoogde compensatie.

Sommige percelen in natuur kunnen afwijken van dit bemestingsverbod. De volgende bemestingsregimes zijn mogelijk:

4.1.2.1 ALGEMEEN REGIME NATUUR (NATUUR)

Teelt		Nitraat-gevoeligheid ³	Werkzame N (kg/ha, jaar)								Dierlijke N (kg/ha, jaar)
			Gebiedstype 0		Gebiedstypes 1		Gebiedstype 2		Gebiedstype 3		
			Zand	Niet-zand	Zand	Niet-zand	Zand	Niet-zand	Zand	Niet-zand	
Grasland	Maaien	/	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Maaien + grazen	NNG	34 ¹	34 ¹	34 ¹	34 ¹	31 ¹	31 ¹	27 ¹	27 ¹	170 ²
Akker		/	0	0	0	0	0	0	0	0	0

¹ De maximale hoeveelheid werkzame stikstof mag uitsluitend door begrazing afgezet worden.

² Bemesting alleen via begrazing door maximum 2 grootvee-eenheden/ha op jaarbasis. 2 GVE/ha, jaar komt overeen met 170 kg N/ha, jaar. Die hoeveelheid mag uitsluitend door begrazing afgezet worden.

³ NG: nitraatgevoelige hoofdteelt, NNG: niet-nitraatgevoelige hoofdteelt

4.1.2.2 ALGEMEEN REGIME NATUUR MET TOEPASSING VAN BKM (NATUUR)

Voor percelen met de biologische waardering 'Potentieel belangrijk grasland' in de hierboven vermelde bestemmingen kan de beheerovereenkomst 100 kg N/ha uit kunstmest (BKM) jaarlijks aangevraagd worden via de verzamelaanvraag van het Agentschap Landbouw en Zeevisserij

Teelt		Nitraat-Gevoeligheid ⁴	Werkzame N (kg/ha, jaar)								Dierlijke N (kg/ha, jaar)
			Gebiedstype 0		Gebiedstypes 1		Gebiedstype 2		Gebiedstype 3		
			Zand	Niet-zand	Zand	Niet-zand	Zand	Niet-zand	Zand	Niet-zand	
Grasland	Maaien met BKM ³	NNG	100 ²	100 ²	100 ²	100 ²	90 ²	90 ²	80 ²	80 ²	0
	Maaien + grazen met BKM ³	NNG	134 ³	134 ³	134 ³	134 ³	121 ³	121 ³	107 ³	107 ³	170 ¹
Akker met BKM ³		NG	100 ²	100 ²	95 ²	95 ²	80 ²	80 ²	70 ²	70 ²	0
		NNG	100 ²	100 ²	100 ²	100 ²	90 ²	90 ²	80 ²	80 ²	

¹ Bemesting alleen via begrazing door maximum 2 grootvee-eenheden/ha op jaarbasis. 2 GVE/ha, jaar komt overeen met 170 kg N/ha, jaar. Die hoeveelheid mag uitsluitend door begrazing afgezet worden.

² De maximale hoeveelheid werkzame stikstof mag uitsluitend door kunstmest afgezet worden.

³ De maximale hoeveelheid werkzame stikstof mag uitsluitend door een combinatie van begrazing en kunstmest (maximaal 100 kg N/ha) afgezet worden.

⁴ NG: nitraatgevoelige hoofdteelt, NNG: niet-nitraatgevoelige hoofdteelt

4.1.2.3 REGIME NATUUR MET HUISKAVEL OF ONTHEFFING (NATUUR)

Voor percelen met het kenmerk 'huiskavel' (H) of 'ontheffing' (O) of beide (OH) gelden de algemene bemestingsnormen (Water).

4.2 FOSFAATBEMESTINGSNORMEN 2025

4.2.1 FOSFAATKLASSEN

4.2.1.1 ALGEMEEN REGIME

Teelt		Totale P ₂ O ₅ (kg/ha, jaar)			
		Klasse I	Klasse II	Klasse III	Klasse IV
Grasland	Maaien	115	95	90	70
	Maaien + grazen	115	95	90	70
Wintertarwe of triticale		95	75	70	55
Wintergerst of andere graangewassen		95	75	70	55
Suikerbieten		85	65	55	45
Voederbieten		85	65	55	45
Aardappelen		95	75	70	55
Maïs		100	80	70	55
Groenten groep I		85	65	55	45
Groenten groep II		85	65	55	45
Groenten groep III		85	65	55	45
Sierteelt en boomkweek		85	65	55	45
Aardbeien		85	65	55	45
Spruitkool		85	65	55	45
Teelten met een lage stikstofbehoefte ¹		85	65	55	45

Andere leguminosen dan erwten en bonen	85	65	55	45
Andere teelten incl. voederkool en bladrammenas	85	65	55	45

Teeltcombinatie	Totale P ₂ O ₅ (kg/ha, jaar)			
	Klasse I	Klasse II	Klasse III	Klasse IV
Gras/snijrogge + maïs ²	115	95	90	70

¹ Gewassen met een lage stikstofbehoefte zijn cichorei, witloof, fruit (behalve aardbeien), sjalotten, uien en vlas.

² Snijrogge geteeld als voedergras (geoogst na 15 maart en afgevoerd) kan gebruikt worden als alternatief voor één snede gras (gemaaid na 1 april en afgevoerd).

De lijsten van de groenten van groep I, II en III vindt u op pagina 13.

4.2.1.2 FOSFAATKLASSE IN COMBINATIE MET NATUUR

Teelt		Totale P ₂ O ₅ (kg/ha, jaar)			
		Klasse I	Klasse II	Klasse III	Klasse IV
Grasland	Maaien	0	0	0	0
	Maaien + grazen	60 ¹	60 ¹	60 ¹	60 ¹
Akker		0	0	0	0

¹ Bemesting alleen via begrazing door maximum 2 grootvee-eenheden/ha op jaarbasis. 2 GVE/ha, jaar komt overeen met 60 kg P₂O₅/ha, jaar. Die hoeveelheid mag uitsluitend door begrazing afgezet worden.

4.2.1.3 FOSFAATKLASSE IN COMBINATIE MET NATUUR EN HET KENMERK HUISKADEL OF ONTHEFFING

Voor percelen met het kenmerk 'huiskavel' (H) of 'ontheffing' (O) of beide (OH), gelden de bemestingsregimes van Fosfaatklasse: algemeen bemestingsregime.

4.2.2 FOSFAATVERZADIGDE GEBIEDEN

Op percelen in de fosfaatverzadigde gebieden geldt een beperking op de toediening van fosfaat. Voor de toegelaten hoeveelheden stikstof gelden de bemestingsnormen van het gebied waarin het perceel ligt. Door middel van bodemanalyses kan een perceel afwijken van deze norm.

- Op basis van een P-AL-analyse kan het perceel ingedeeld worden in klasse I, II of III en de norm van die klasse verkrijgen.
- Op basis van een analyse van de fosfaatverzadigingsgraad kan het perceel het kenmerk krijgen van niet-fosfaatverzadigd perceel en dan geldt de algemene bemestingsnorm fosfaat:

Teelt	Totale P ₂ O ₅ (kg/ha, jaar)
Alle	40

4.2.3 FOSFAAT: UITZONDERING VOOR PERCELEN MET EEN LAAG FOSFAATBINDEND VERMOGEN

Percelen die in MAP 4 ingedeeld werden als percelen met een laag fosfaatbindend vermogen, zijn ingedeeld in de fosfaatklasse IV, tenzij ze door een bodemanalyse in een lagere klasse ingedeeld worden.

5 LIJSTEN GROENTEGROEPEN

GROEP I: bloemkool, groene selder, witte kool, boerenkool, spitskool, prei, broccoli, romanescokool, rodekool, savooikool, artisjok, Chinese kool, rabarber, bladselder of andere kolen met uitzondering van voederkool en spruitkool.

GROEP II: spinazie, courgettes, sla, knolselder, peterselie, bieslook, basilicum, augurken, pompoenen, knolvenkel, koolrabi, paksoi en andere groenten die niet onder groep I of groep III vallen en geen teelt zijn met een lage stikstofbehoefte.

GROEP III: wortelen, rapen, koolraap, rode biet, pastinaak, rammenas met uitzondering van bladrammenas, radijs, mierikswortel, schorseneren, wortelpeterselie, asperges, erwten, bonen, dille, kervel, tijm, of andere kruiden met uitzondering van peterselie, bieslook en basilicum.

6 LIJST NIET-NITRAATGEVOELIGE TEELTEN

Niet-nitraatgevoelige teelten: teelten die behoren tot de groep van graangewassen, oliehoudende zaden, eiwithoudende gewassen, vlas, bieten, grasland, klaver, luzerne, spruitkool, cichorei, witloof, mengsels van vlinderbloemigen en overige vanggewassen.

Nitraatgevoelige teelten: elke teelt die geen niet-nitraatgevoelige teelt is.

7 LIJST VANGGEWASSEN

Vanggewassen: bladrammenas, boekweit, festulolium, gele mosterd, gras in onderzaai, grasklaver, graskruidmengsel, grasland, graszoden, incarnaatklaver, Japanse haver, komkommerkruid, luzerne, nootzoetraapzaad, nyger, phacelia, rode klaver, sareptamosterd, snijrogge, sorghum, tagetes, voederkool (bladkool), winterhaver, winterraapzaad, witte klaver, zaaizaadgrassen, zomerhaver, zomerraapzaad, zwaardherik evenals alle mengsels die voor minimaal 75% bestaan uit een of meerdere van deze teelten.

8 CONTACT

Op werkdagen is de Mestbank telefonisch bereikbaar van 9 uur tot 12.30 uur en van 13.00 uur tot 16.30 uur. Bezoekers worden op afspraak ontvangen. U vindt de Mestbank online op www.vlm.be. Stuur **geen post** naar de onderstaande bezoekadressen.

- VLM Regio West, met vestigingen in:
  - Koningin Maria Hendrikaplein 70
9000 **Gent**
Tel.: 02 543 76 29 (keuze 3)
  - Velodroomstraat 28
8200 **Brugge**
Tel.: 02 543 76 29 (keuze 3)

- VLM Regio Oost, met vestigingen in:
  - Diestsepoort 6
3000 **Leuven**
Tel.: 02 543 76 30 (keuze 3)
  - Cardijnlaan 1
2200 **Herentals**
Tel.: 02 543 76 30 (keuze 3)
  - Koningin Astridlaan 50
3500 **Hasselt**
Tel.: 02 543 76 30 (keuze 3)

